

pali participabant, & in Conciliis confidentes votum decifivum habebant. Hæc nomen, atque Jurisdictionis participatio perduravit, usque dum Presbyteri humiles, sancti, ac modesti fuerunt: At ubi coeperunt superbiere, cum Episcopis disputare, & contendere, & schismata in plebibus causare, Episcopi ad seipsos traxerunt nomen, totamque Jurisdictionem suam, & coegerunt Presbyteros remanere in eorum subjectione; & in eisdem Superioritatem ex proprio caractere Episcopali sibi competentem exercere decreverunt; & ad hanc mutatam regimini formam respiciens S. Hieronymus protulit illa verba, quod, magis consuetudine, quam dispositionis Dominicæ veritate Episcopi essent Presbyteri majores. Ita Emin. Baronius longo tamen sermone d. Anno 58. à n. 9. & ibidem Spondanus, ac Reynaldus ipsius Summatores.

Quarta responsio desumitur ex scriptis per Emin. Card. de Lauræa d. disp. 7. de Sacram. Ord. n. 55. ubi cum plura cumulatæ ad DD. placitis ad declarationem verborum S. Hieronymi, ipse illa referenda sentit ad consuetudinem, seu abusum Episcoporum, qui cum fastu, ac superbia viventes, Presbyteros sibi subditos pessundant, obliiti Apostolici præcepti, de quo 1. Petr. 5. 2. & 3. Pascite, qui in vobis est, gregem Dei: non ut dominantes in clericis, sed forma facti gregis ex animo. Aded ut S. Hieronymi mens, seu intentio non fuerit asserere, quod dignitas, ac Jurisdictio Episcopalis super Presbyteros sit ex consuetudine, & non ex divina dispositione; sed quod consuetudo introduxerit in Episcopos fastum, ac elationem in gubernio Ecclesiarum, & in dominandis Presbyteris sibi subditis, quos in primitiva Ecclesia Episcopi summa charitate, ac benignitate tractabant. Ecce verba Emin. Card. de Lauræa. Charè patet, quod S. Hieronymus invehitur contra Episcopos fastu dominationis elatos, Presbyteros floccipientes, idè eis obicit prætorum humilitatem Episcoporum, qui omnia cum Presbyterorum consilio faciebant, deinde sibi solis reliquum est, ut regant.

Quinta tandem responsio est illa, quam ponit Cornelius à Lapide Comment. in Epist. ad Titum, c. 1. Vers. 5. ubi distinguit actum Jurisdictionis Episcopalis à potentia, & ostendit potentiam, dignitatem, ac Jurisdictionem Episcoporum supra Presbyteros esse ex divina dispositione; sed actum, idè exercitium ejusdem Episcopalis potentia, ac superioritatis esse à consuetudine, quia in initio Ecclesiæ (ut ostensum est supra in tertia responsione) conniventibus Episcopis Presbyteri simul cum ipsis, spiritu, & zelo magis, quam hierarchico ordine regebant Ecclesias; at cum orientur schismata ob superbiam Presbyterorum, Episcopi suum Primatum relumen-tes, illum actualiter per seipsos exercere voluerunt. Ecce prædicti à Lapide verba: Certum enim est non tantum consuetudine, sed & jure Divino Episcopos Presbyteris esse majores, tum potestate Ordinis, tum potestate Jurisdictionis; quod ipsum docet S. Hieronymus Epist. ad Heliodor. & ad Marcellam. Apud nos, inquit, Apostolorum locum Episcopi tenent, atque Apostoli majores erant, ex Christi vocatione, & institutione 72. discipulis; Ergo pariter & Episcopi Presbyteris ex Christi institutione majores sunt. Quod ergo de his dicit Hieronymus: Magis consuetudine, quam divina institutione Episcopos Presbyteris esse majores, intellige non de ipsa Episcoporum potestate, & auctoritate; sed de usu, & exercitio potestatis. Christus enim non instituit de facto distinctionem Hierarchici Ordinis, & Jurisdictionis, itaut illum in actu, & exercitium deduceret; sed permisit, ut quamdiu duraret primus ille Zelus, communi omnium labore, & spiritu regerentur Ecclesie: illo autem refrigerante, voluit, ut Apostoli distinctionem hanc, & Jurisdictionem à se Episcopis datam in praxim, & usum redigerent. Hucusque Cornelius à Lapide, qui ulterius allegat

confirmationem S. Hieronymi dicentis, Presbyteros esse datos in adiutorium Episcopi, sicut septuaginta seniores electos à Moyse in levamini sui ipsius; atque certum est Moysem fuisse majorem istidem 70. viris; & sic etiam Episcopum de Jure Divino esse majorem Presbyteris. Eligat studiosus Lector ex his quinque responsionibus illam, quæ sibi magis placet: prima mihi plus arridet.

Quò ad Quartum, Cùm pluries dictum sit, Apostolos omnes fuisse Episcopali dignitate à Christo decoratos, & ab eodem ordinatos Episcopos; petet, & requirit aliquis ubi, & quando fuerint Apostoli ordinati Episcopi, à Christo Domino? Huic instantia est respondendum à Sacris Evangelistis non esse notata omnia, quæ à Christo Domino facta sunt, ut legitur Joan. 21. 25. idcirco quatuor sunt diversæ Theologorum, ac SS. Patrum de hac re opinionēs. Prima est, quòd Apostoli sint ordinati Episcopi à Christo Domino, in ultima Cæna, statim ac fecerat eos Sacerdotes. Hanc opinionem tenet ex Canonistis Emanuel Gonzalez in Comment. in c. Transmissam. 15. De electione, & electi potest. n. 1. 10. 1. & ex Theologis Emin. Cardin. de Lauræa d. disp. 7. num. 72. qui ibi ita loquitur, ac rationem reddit, dicens: At mihi videtur verisimile, quòd in eadem Cæna (Christus) ordinavit eos (Apostolos) Episcopos; & consequenter tunc talem ordinationem instituit. Ratio est, quia ut diximus de Confirmatione disp. 1. num. 97. cum. S. Fabiano Papa Epistol. 2. ad Episcopos Orientales, in cæna Christus docuit Apostolos consecrare Christina; hoc autem est nomen proprium Episcoporum. Sicut ergo tunc diximus eos factos Sacerdotes, quia & consecravit, & sacrificare eos docuit, materiamque, & formam insinuat; ita quia tunc docuit facere Christina, tunc eos fecit Episcopos, & formam, ac materiam, quibus alii erant ordinandi instituit.

Secunda opinio est S. Jo: Chryostomi, Cyrilli, Theophylacti, ac Ruperti, quos citat Cornelius à Lapide Comment. in Joan. cap. 20. Vers. 21. necnon in Act. Apost. cap. 2. Vers. 3. quòd scilicet Christus Dominus ordinavit Apostolos Episcopos post Resurrectionem suam, quando dixit eis iterum: Pax vobis: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Quare Cornelius à Lapide d. cap. 2. Vers. 3. propè finem subdit: Verius est, eos creatos esse Episcopos ab ipso Christo post Resurrectionem, cum eis dixit Joan. 20. 21. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos: Hæc enim verbis eos creavit suos Vicarios, orbisque Deditores, ac consequenter suum effectum, & auctoritatem, puta omnem potestatem Ecclesiasticam eis communicavit, ac proinde eos creavit Episcopos, ut ibidem asserunt S. Cyrillus, Chryostomus, Theophylactus, Rupertus, & alii. Hoc idem docet Barradas in Concord. Evangel. tom. 4. lib. 3. cap. 6. col. 3.

Tertia opinio est Francisci Turriani, qui in Explanatione Constitut. Apostol. S. Clementis lib. 6. c. 12. ex Ammonio, Theophane, Damiano, & aliis, tenet Apostolos fuisse ordinatos Episcopos in die Pentecostes, quando Spiritus Sanctus sedit in forma linguarum super capita eorum; & idè ait Ammonius Alexandrinus, quia tunc Apostoli ordinabantur Magistri orbis, ordinatio hujusmodi fit in capite, & merito super caput receperunt linguas, & ante alia christiana acceperant charisma linguarum. Post quæ verba subdit Turrianus d. cap. 12. col. 3. Ammonius videtur plane interpretari linguas illas, quæ super capita apparuerunt, fuisse instar libri aperti, qui secundum Apostolicam traditionem imponitur super caput ejus, qui ordinatur Episcopus. Confirmat hanc opinionem Turrianus auctoritate etiam Sancti Hieronymi in Dialogo contra Luciferianos, qui idcirco ait Apostolos esse creatos Episcopos in die Pentecostes, per receptionem Spiritus Sancti, quia tunc receperunt potestatem dandi cæteris fidelibus Spi-

Spiritum Sanctum per manuum impositionem, scilicet ministrando Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, quorum Ministri ordinarii sunt Episcopi. Porro Cornelius à Lapide secundæ opinionis fenerator ad hanc rationem ita respondet: Verum ad hoc dici potest, Apostolos potestatem hanc tunc accepisse in actu secundo, cum cum prius accepissent in actu primo: nam non congruebat eos hac potestate uti in actu secundo, atqueam ipsi Spiritus Sancti plenitudinem in Pentecoste receperunt: tunc enim ipsi in gratia confirmati coeperunt confirmare, & ordinare alios.

Quarta demum opinio est illa, quam ex Card. Turrecremata amplexus est Emin. Card. Bellarminus lib. 1. de Romano Pontif. cap. 24. videlicet solum Petro ordinatum fuisse Episcopum à Christo, cæteros verò Apostolos ordinatos esse Episcopos à Sancto Petro. Sed hæc opinio minime placet Suarezio, qui in tract. de Fide disp. 10. sect. 1. num. 8. probabilis opinatur, omnes Apostolos ab ipso Christo ordinatos fuisse Episcopos, etos de loco, & tempore hujus ordinationis mentio non habeatur apud Evangelistas, & allegat ad sui favorem S. Augustinum in QQ. novi, & veteris Testamenti q. 96. dicentem: Christus enim priusquam in cælos ascenderet imponens nomen Apostolis ordinavit in Episcopos, quod etiam notatum fuit supra num. 10.

DECISIO XXXVI. ARGUMENTUM.

Prænotatis præcipuis Ritibus, qui adhibentur in consecrando Episcopo; Queritur, Quænam sit Materia, & Forma Episcopalis Ordinationis? Referuntur octo diversæ opinionēs Doctorum cum eorum fundamentis, rationibus, objectionibus, ac resolutionibus. Questio relinquatur indecisa, & ponuntur novem Indumentorum Episcopatum mysticæ significationes.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopatus Ordo an sit Sacramentum, & distinctus à Sacerdotio?
2 Ritus, & Functiones principales in consecrando Episcopo referuntur.
3 Materia, & Forma ordinationis Episcopalis quænam sint? Opinionēs octo.
4 Manuum impositio super caput consecrandi, quod sit sola materia: Forma Accipere Spiritum Sanctum: Opinio prima. Rationes 4. pro ea.
5 Rationes contra illam. Responsio ad ipsas.
6 Unitio Manuum esse Materiam consecrationis Episcopali.
7 Cap. Cùm venisset. De Sac. Unct. declaratio.
8 Bracarenfis Ecclesia ubi sit.
9 Ordinatio est omnino nulla si vera Materia omittatur.
10 Unitio non adhibetur à Grecis in consecrando Episcopo.
11 Materie, ac Formæ duæ partiales referuntur juxta Tertiam opinionem.
12 Impositio Libri Evangeliorum super caput consecrandi est Materia partialis. Pro ea Rationes sex.
13 Secunda Materia partialis Impositio manuum.
14 Aleuini, & Amalarii contradictio impositioni Libri Evangeliorum supradictæ.
15 Hugonis Menardi comprobatio supradictæ duplicis Materie.
16 Unitio cum christinate est Materia Consecrationis Episcopali.
17 Libri Evangeliorum traditio ad tangendum Mate-

ria ejusdem Consecrationis censetur: Rationes quatuor.

- 18 Prædicatio est præcipuum munus Episcopali.
19 Objecta duo contra Materiam traditionis dicti Libri.
20 Eorum resolutio.
21 Martinus Fornarius tres materias ponit in ordinando Episcopo. Et quæ?
22 Jamberti, & aliorum alia tres materias requirunt.
23 Gasparis Ioenim novissima opinio de iisdem Materis.
24 Greci non tradunt Baculum, neque Annulum in ordinatione Episcopali.
25 Functiones omnes in ordinando Episcopo habent Materie, ac Formæ energiam.
26 Episcopatum indumentorum mysticæ significationes.

Quamvis magna sit altercatio inter Canonistas, ac Scotistas ex una, & inter Thomistas ex altera parte. Utrum Episcopus sit Sacramentum, & Ordo distinctus à Sacerdotio? id negantibus Thomistis, sed nervosè affirmantibus Scotistis, ac Canonistis, quorum rationes, argumenta, & fundamenta nos retulimus supra Decif. III. à num. 21. & segg. Nihilominus cum utriusque sententiæ conciliatores dicant Sacerdotium in genere sumptum continere sub se duas species, simplicem scilicet Presbyteratum, & Episcopatum, ac utrumque esse Sacramentum, atque ordinem, ut notavimus d. Decif. III. n. 31. præcipue ex doctrina Emin. Card. de Lauræa de Sacram. Ord. disp. 4. num. 57. quod late profertur Diana part. 12. tract. 1. à resol. 8. & segg. quæ in ejus opere Coordinato coexistunt tom. 4. tract. 8. d. resol. 8. & segg. necnon Emanuel Gonzalez Comment. in cap. Nec Episcopus. 6. De Tempore Ord. num. 4. sequitur ex his Episcopatum quocumque modofumptum verè, & propriè esse Sacramentum Ordinis, & sic in ejus collatione opus esse Materia, & forma; quare in presenti inquirendum venit, quænam sit Materia, ac Forma in consecratione Episcoporum? circa quam Diana Coordinatus ubi supra resol. 12. ait, Fa-teor in nullo Sacramento tantas tricas, & anfractus inveniri, ac diversitates opinionum, ut in consecratione Episcopali.

Pro clariori intelligentia dicendorum notandæ sunt functiones, ac Ritus principales, quibus utitur Ecclesia Romana in consecratione Episcoporum, & quos summam referunt Gobatus in Theol. Exper. tract. 8. num. 139. & Diana Coordinatus d. tom. 4. tract. 8. resol. 12. quæ in Veteri ejus opere stat in part. 12. tract. 1. resol. partier 12. & sunt sequentes. Quando Episcopus consecratur, adiunt tres Episcopi, quorum Unus vocatur Consecrator, duo alii dicuntur Assistentes, & hoc modo incipiunt consecrationem. I. Consecrator accepto libro Evangeliorum, illum apertum, adjuvantibus Episcopis Assistentibus, nihil dicens imponit super cervicem, & scapulas electi consecrandi. II. Consecrator, & Assistentes Episcopiiambabus manibus caput consecrandi tangunt, dicentes: Accipe Spiritum Sanctum. III. Consecrator pollicem suum dexterum intingit in Sanctum Christum, & caput Electi inungit, formans, primo Signum Crucis per totam Coronam, deinde reliquum Coronæ litiendo, dicens: Ungatur, & consecratur caput tuum celesti benedictione in ordine Pontificali: & mox producens manu dextera tertio Signum Crucis super caput electi, dicit: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. IV. Consecrator Christimate inungit ambas manus simul junctas Electi dicens: Ungantur manus iste de Oleo Sanctificato, & Christimate Sanctificationis, sicut unxit Samuel David Regem, & Prophetam, ita ungantur, & consecratur. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. V. Con-

V. Consecrator benedicit Baculum Pastoralem, & benedictum tradit Electo in manus, dicens: *Accipe Baculum Pastoralis Officii, ut sis in corrigendis vitiis p[ro]ficiens, iudicium sine ira tenens; in fovendis virtutibus auditorium, animos demulcens, in tranquillitate severitatis censuram non deseres.* VI. idem Consecrator benedicit Annulum, aspersumque aqua lustrali immittit in digitum Annularem manus dexteræ ejusdem Consecrati, dicens: *Accipe Annulum fidei, scilicet signaculum, quatenus Sponsam Dei, Sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata Fide ornatus libertate custodias, Amen.* VII. Consecrator accipit Librum Evangelicorem de scapulis consecrati, & adjuvantibus Episcopis Assistentibus tradit eum clausum Consecrato tangenti illum sine aperiitione manuum, dicens: *Accipe Evangelium, & vade, prædica populo commissio; potens est enim Deus, ut auget gratiam tuam; qui vivit, & regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.* VIII. Idem Consecrator recipit Consecratum ad osculum pacis; similiter & Assistentes Episcopi, dicentes ipsi Consecrato: *Pax tibi.* Et ipse respondet singulari: *Et cum Spiritu tuo.* IX. Consecrator benedicit Mitram, & aqua lustrali aspergit, deinde adjuvantibus Episcopis Assistentibus illam imponit capiti consecrati, dicens: *Imponimus, Domine, capiti huius Antistiti, & Agonistæ tui galeam munitionis, & salutis, quatenus decorata facie, & armato capite cornibus utriusque Testamenti terribilis appareat adversariis veritatis.* X. Tandem Consecrator Chirothecas eadem ratione imponit manibus Consecrati, dicens: *Circumda, Domine, manus huius Ministri tui munditia novi hominis, qui de Cælo descendit.* Hæc sunt præcipue functiones, quæ adhibentur in consecratione Episcoporum; circa quas disputant Theologi, ac Canonistæ, Utrum omnes fere earum aliquæ tantum sint de essentia consecrationis; & quænam verè, & propriè dici debeant Materia, ac forma ejusdem Episcopalis consecrationis? Idcirco in hac disputatione reperio opiniones numero Octo; Et sunt sequentes.

Prima opinio tenet, unicam esse Materiam in consecrando Episcopo, scilicet impositionem Manuum, quam facit Consecrator super caput consecrandi, & post eam quam faciunt alii duo Episcopi Assistentes; Formam verò verba illa, quæ in dicta impositione Manuum singuli proferunt, nempe, *Accipe Spiritum Sanctum*, ut notatum est supra in functione secunda. Ita docent Emin. Card. Bellarminus lib. 1. de Sacram. Ord. cap. 9. Vasquez disp. 140. cap. 5. num. 58. Layman de Sacram. Ord. cap. 5. Gerunda de Episcopo tom. 2. lib. 8. disp. 9. cap. 2. num. 8. Sanchez in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 35. num. 6. & alii plures, quos citat, & sequitur Diana d. p. 12. traç. 1. resol. 16. & resol. 18. quæ itidem in Coordinato habentur tom. 4. traç. 8. resol. 16. & 18. Probant hi Doctores hanc eorum opinionem: Primò ex verbis Divi Pauli 1. ad Timoth. 4. 14. idest: *Noli negligere gratiam, quæ in te est; quæ data est tibi per Prophetiam, cum impositione manuum Presbyterii;* idest Episcoporum Assistentium Episcopo Consecratori, imponentium manus unâ cum illo super caput consecrandi in Episcopum, ut declarat ibidem Cornelius à Lapide, qui hanc eandem sequitur opinionem; & hoc idem repetit Apostolus 2. Timoth. 1. 6. *Admonete te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum;* fuerat enim ab ipso Apostolo Paulo consecratus Episcopus Timotheus. Secundò id probant, quia per manuum impositionem super caput Episcopi consecrandi, cum illorum verborum prolatione, *Accipe Spiritum Sanctum*, significatur plenitudo Divinæ gratiæ, ac potestatis, quæ tunc infunditur à Deo in ipsum. Tertio, quia Concilium Antiochenum sub Julio Papa primò, qui sedere cepit Anno 337. loquens

de consecratione Episcoporum eam refert ad manuum impositionem, dicens cap. 10. *Qui in Vitis, & Vitis constituitur sunt Chorepiscopi; tametsi manus impositionem ab Episcopis susceperunt, & ipsi Episcopi sunt consecrati &c.* prout etiam cap. 17. *Si quis Episcopus per manus impositionem Episcopatum acceperit, & præesse populo constitutus, ministerium subire neglexerit &c.* Quartò, quia eandem manuum impositionem esse consecrationem Episcopalem, dicunt S. Ambrosius lib. de Sacerdotali Dignitate cap. 5. & S. Hieronymus in cap. 51. *Isid. & alii, ut notat Diana Coordinatus d. tom. 4. traç. 8. resol. 16. §. 1.* Et idè huius opinioni adherent etiam Barbosa de Jure Eccl. Univ. lib. 1. cap. 9. num. 56. ita scribens: *Et nota, quòd impositio illa manuum trium Episcoporum est materia, quæ Episcopum consecratur; illa autem verba, Accipe Spiritum Sanctum, forma sunt huius Sacramenti.*

Verùm huic opinioni contradicit Fagnanus in cap. Requirat. De Ordin. ab Episc. num. 57. ubi in fine ait: *Manuum impositionem in Sacra Ordinatione non esse materiam essentialem, sed traditionem instrumenti, videtur non obscure definitum à Concilio Florentino in Decreto Eugenii IV. in §. Sextum Sacramentum, ut dixi latius in cap. fin. de Sacram. non iterum, ea scilicet ratione, quia ibi Concilium Florentinum docet, materiam Sacramentorum esse illud, per cuius traditionem confertur Ordo. At per manuum impositionem nihil traditur tangendum consecrandi in Episcopum. Nihilominus Morinus quoque part. 3. Exercit. 2. cap. 1. num. 2. hanc eandem primam opinionem amplectitur, subdens; *In materia Episcopatus omnes videtur convenire Latinos, & Græcos. Latini Scholastici dicunt; Græci vero quibus verbis uti non solent, consequenter; omnes enim manus Episcoporum impositionem adhibent, ut pland necessarium; quam solum agnoscent Patres omnes, Ritualesque omnes antiqui, tam Græci, quàm Latini. Sed gratia asserit, omnes Scholasticos convenire circa materiam Episcopatus, eum sint omnino discordes, ac in tot partes divisi, ut ex sequentibus opinionibus. Igitur.**

Secunda opinio est Francisci Sylvii Professoris Regii in Academia Duacena, quem refert Diana Coordinatus d. tom. 4. traç. 8. resol. 113. §. 1. ipse enim in 3. part. D. Thom. q. 40. art. 3. concl. 2. asserit, unicam esse Materiam in consecratione Episcopi, nempe Unionem manuum ejus, quam Sacro Chirimate facit Consecrator; Formam verò esse Verba, quæ tunc idem Consecrator proferat, nempe, *Ungantur manus, iste &c.* ut notavimus supra in quarta functione. Dux sunt rationes fundamentales huius opinionis. Una, quòd in omnibus functionibus, quæ sunt in actu consecrationis Episcopalis usque ad manuum supradictam Chirimate Unionem, ille, qui consecratur, in Pontificali Romano semper nominatur, & dicitur *Electus*; sed postquam facta est hæc unctio manuum, & prolata illa verba, *Ungantur manus iste &c.* appellatur *Consecratus*. Altera ratio est, quòd ex principiis omnium Scholasticorum, & Canonistarum, illa dicitur, & est materia, ac forma Sacramenti, per quæ denotatur virtus, atque potestas, quam confert Sacramentum; nec non officium principale ab eodem Sacramento proveniens in suscipiente. Porrò præcipua Episcopi consecrati potestas, ac officium in his, quæ pendunt ab Ordine, consistit in eiusmanibus, quatenus per eas ipse ordinat Clericos in minoribus, & majoribus ordinibus; ministrat Confirmationis Sacramentum; consecrat Ecclesias, & Calices, nec non Altaria tam fixa, quàm portatilia; quæ omnia fieri non possunt ab eo, qui non est Episcopali Ordine insignitus. Ergo consecrationis Episcopalis materia, & forma sunt Unctio manuum Electi Episcopi consecrandi, & Verba, quæ

quæ tunc à Consecratore proferuntur, *Ungantur manus iste &c.* Tertiam rationem innotuit alii desumptam ex cap. *Cum venisset, de Sacra Unctio*, in quo eum Græcus Episcopus Bracarenfis narrasset Innocentio III. Summo Pontifici, se in sua consecratione non recepisse Unctionem Sacram capitis, ac manuum, Papa ita respondit: *Nos, quod illi defuerat, mandavimus suppleri, facientes caput ejus, & manus per Episcopum Albanensem, Assistentibus ei duobus Episcopis secundum morem Ecclesiasticum, Sacro Chirimate deliniri.* Ergo, inquit huius opinionis professores, unctio Sacra est materia propria consecrationis Episcopalis.

Cæterum contrarium respondet tum Emanuel Gonzalez, tum Fagnanus in suis Comment. ad d. cap. *Cum venisset*. In primis advertit Gonzalez ibidem mendosè legi in dicto textu, quòd ille Græcus Episcopus fuerit Bracarenfis; nam Bracarenfis Ecclesia non est in Græcia, sed in Lusitania; & idè legendum esse, ait, *Episcopus Bracarenberensis*, qui ut Legatus Regis Bulgarorum Romam venerat pro Unione Ecclesiæ Græcæ cum Latina, ut narrat Emin. Card. Baronius, & ex eo Spondanus ad Annum Christi 1204. num. 12. sic enim legitur in gestis Innocentii III. Ulterius dicit Emanuel Gonzalez, atque etiam Fagnanus, quòd ex illo cap. *Cum venisset*, desumitur, Unctionem manuum non esse materiam consecrationis Episcopalis; quia si talis esset, Papa decrevisset, ut ille Episcopus Bracarenberensis de novo integrè consecraretur in Episcopum, non autem quòd illi defuerat, mandasset suppleri; siquidem legi in ordinatione de substantia ordinis sunt, si fuerint ommissa, non sunt supplenda, sed totum est ex integro iterandum, ac si nihil actum fuisset.

cap. *Nihil. 7. q. 1. cap. Roversa, de Consecr. disp. 2. cap. Chorepiscopi. cap. Quærens, & cap. Presbyteri, 68. disp. adè ut supplere dicantur tantummodò ea, quæ sunt de fundamentis Ordinis, cap. fin. de Sacram. non iterum.* Unde Fagnanus in d. cap. *Cum venisset*, de Sacra Unctio num. 50. ita firmat: *Certum est enim in materia, & forma Sacramentorum per remissionem partis totum infici Sacramentum, nec satis esse supplere ommissum; sed ex integro esse iterandum, ac si nihil actum esset, secundum Divum Thomam in 4. disp. 13. q. 1. art. 3. & tradit hic Hostiensis n. 5. cum quo transeunt Jo. Andr. Butr. & alii communiter.* Sed etiam Morinus de Sacr. Ord. d. part. 3. Exercit. 6. cap. 1. astruit, Unctionem prædictam non posse dici de substantia Episcopalis consecrationis ex eo, quia Græci eam nec adhibent, nec unquam adhibuerunt in consecrandis Episcopis, ut ibi nervosè probat; quapropter si illa esset substantialis, dicendum foret, Orientalem Ecclesiam nunquam habuisse veros Episcopos, eum nunquam usa fuerit Unctio prædicta in Episcopis Græcis consecrandis. Quamvis hæc consequentia, quam facit Morinus, facillè evacuetur doctrina ejusdem Gonzalez in cit. cap. *Cum venisset, de Sacra Unctio. num. 3.* ubi reperit communem illam Theologorum, ac Canonistarum assertionem, quam nos quoque retulimus supra Decif. VII. num. 27. videlicet, *Christum Dominum non instituisse in individuo Materias, & Formas Sacramenti Ordinis, sed in genere tantum; imponens Apostolis, ut tales essent, à quibus deprehendi possent virtus, & effectus Ordinum, relinquens ipsam Apostolis, atque Ecclesiæ libertatem, ut pro varietate locorum, ac temporum eadem Materias, & Formas præficerent.* Idcirco ex hac libertate evenisse poterit, ut Ecclesiæ Latina pro Materia, ac Forma Episcopalis consecrationis determinaverit Unctionem Manuum electi Episcopi, cum illis verbis, *Ungantur manus iste &c.* At in Ecclesiæ Græcæ diversa materia, & forma fit statuta, ex quibus omnibus suffiteri videtur hæc secunda opinio, quòd in Confe-

ratione Episcoporum essentialis materia sit antedicta Chirimate manuum Unctio, forma verò præenarrata verba.

Tertia opinio est illa, quam ex Fumo, S. Antonio, & aliis adducit, & sequitur Pater Dicastrillus de Sacram. tom. 1. traç. 1. disp. 2. dub. 9. n. 126. re-latus à Diana d. part. 12. traç. 1. resol. 15. reposita in 11. Coordinato d. tom. 4. traç. 8. resol. 15. videlicet, duas esse partiales materias, ac formas essentielles consecrationis Episcopalis. Unam nempe, impositionem Libri Evangeliorum super caput, & scapulas consecrandi; & alteram impositionem manuum super ejus caput, quam deinde faciunt Consecrator Episcopus, & duo Episcopi Assistentes proferentes ea verba, *Accipe Spiritum Sanctum*; ut innotuit in principio huius Decifionis in functione prima, ac secunda. Hanc eandem opinionem tenet Emin. Card. de Lauræa de Sacram. Ord. disp. 6. art. 6. num. 74. ubi sic loquitur: *Dico primò: Materia adequata, & totalis Ordinationis Episcopi est impositio Libri Evangeliorum super caput Ordinandi, & manuum impositio super caput ejusdem.* Ac subinde num. 82. Dico secundò: *Forma Ordinationis Episcopalis consistit in verbis, quæ dicit ordinans, cum imponit manus, scilicet: Accipe Spiritum Sanctum, & alii, quæ dicit, dum tradit Evangeliorum librum; & Accipe Evangelium, vade, & prædica populo tibi commissio.*

Probatur autem hæc opinio quòd ad Materiam primam partialem, idest impositionem Libri Evangeliorum super caput consecrandi I. ex lib. 8. Constitut. 12. Apostolicæ S. Clementis cap. 4. ubi ex persona S. Petri de hac Episcopali Ordinatione ita præcipitur: *Unus ex primis Episcopis cum duobus aliis propè Altare, (reliquis Episcopis, & Presbyteris tacte precationem facientibus) & Diacono aperta Evangelia super caput ejus, qui ordinatur tenentibus, in hunc modum precetur: Hæc Domine Deus &c.* II. Ex Concilio Carthaginensi 4. cap. 2. dicente: *Episcopus cum ordinatur, duo Episcopi ponant, & teneant Evangeliorum codicem super caput, & cervicem ejus, & uno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi, qui adsunt, manibus suis caput ejus tangant.* III. Ex S. Anacleti Papæ, qui vixit usque ad annum 110. Epist. 3. sic loquens de Episcopis ordinandis, ac ordinantibus: *Qui simul convenientes scrutinium diligenter agant, jejuniisque cum omnibus celebrent precibus, & manus cum sanctis Evangelii, quæ prædicantur sunt imponentes, Dominica die, hora tertia orantes, & hoc ritu celebrent Ordinationem.* IV. Ex verbis S. Jo. Chrysolomi, qui in Oratione, quam probat, Unum esse novi, & veteris Testamenti Legislatorem, & quem refert Morinus d. part. 3. Exercit. 1. cap. 1. num. 3. ita dixerit: *Propterea & in Ecclesiâ, in Ordinationibus Episcoporum Evangelium Christi capiti eorum imponitur, ut discat qui impositionem manuum ordinatur, se veram Evangelii Titulam accipere.* V. Quia per hanc materiam, & ejus, nempe Libri Evangeliorum traditionem, innuitur præcipuum Episcopi munus, quod est prædicare populo; prout per impositionem manuum super caput ejus, quam faciunt Episcopi, dicentes: *Accipe Spiritum Sanctum*, demonstratur gratia sanctificans, quæ in hac consecratione ipsi consecrato confertur. VI. Tandem, quia utraque Ecclesiæ Latina, & Græcæ semper adhibuit hanc impositionem Libri Evangeliorum super caput Episcopi consecrandi; & sic servat Romana Ecclesiâ, ut constat tum ex Pontificali Romano hodierno, tum ex Ritualibus antiquis Græcis, & Latinis, quos ponit idem Morinus in citato suo opere de Sacris Ordin. part. 2. a pag. 15. & præcipue pag. 101. ubi in ordinatione Episcoporum, in Euchologio Græco antiquo ita legitur: *Deinde assumitur ordinandus ab Episcopis, & introducit eum in sanctam Altare ante sanctam Mensam, & statim fecit*

scilicet genu coram Episcopis. Eorum vero unus accepto Evangelio, eoque aperto confessum ponit illud super caput eius obversum; alii autem Episcopi illud tenent hinc, & illinc. Postea dicit illi Episcopus: Suffragio, & approbatione Dei amantissimorum Presbyterorum, & Clericorum Civitatis N. Divina gratia, que infirma semper curat, & deficientia supplet, promovet Deo amantissimum Sacerdotem, & Electum N. in Episcopum, & Presidem a Deo conservate Urbis N. Oremus igitur pro eo, ut veniat super ipsum gratia Sanctissimi Spiritus. Dicuntque Sacerdotes ter Kyrie eleison. Tenentibus autem Episcopis Evangelium, Episcopus ordinans tria Crucis signa facit super caput Ordinandi, benedicens ei in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, nunc, & semper, & in secula seculorum. Impositaque manu super caput eius sic precatur: ORATIO. Here Domine etc. Apparet ex hac formula consecrandi Episcopi inter Græcos adhiberi utramque materiam, impositionem scilicet Libri Evangeliorum, ac manus Episcopi Consecratoris super caput Episcopi consecrandi: Formam vero consistere in illis deprecativis verbis, quibus utuntur Græci, Divina gratia etc. & Oremus pro eo, ut veniat super ipsum gratia Sanctissimi Spiritus etc. ut scribit Petrus Arcudius Corcyreus, quem citat Morinus d. part. 3. Exercit. 2. cap. 3. et ibi eum impugnet.

Altera materia partialis, quam præter Libri Evangeliorum supradictorum impositionem super caput consecrandi in Episcopum requirit hæc tertia opinio, est impositio Manuum super caput ejusdem consecrandi, quæ fit ab Episcopis Consecratore, & Assistentibus profertibus verba formalia: Accipe Spiritum Sanctum; & de essentia ejusdem Manuum impositionis, & de ejus necessitate, ac praxi antiquissima Ecclesiæ adduximus fundamenta, atque testimonia supra in prima opinione; quæ hic censentur repetita pro probatione hujus secundæ partialis materiæ.

Porro Morinus prescribit hanc opinionem tertiam, & impugnat dictam materiam impositionis Codicis Evangelii super caput, & scapulas Episcopi ordinandi in cit. part. 3. de Sacram. Ord. Exercit. 2. cap. 1. num. 5. ubi adducit Alcuinum Anglum Bedæ discipulum, qui scribebat Anno 780. & Amalarium, qui vivebat Anno 830. eandem impositionem Evangeliorum Libri impugnant. Alcuinus in lib. de Divin. offic. in titulo. Qualiter Episcopus ordinetur, sic scribit: Illud vero, quod duo Episcopi tenent codicem Evangeliorum super caput, & uno fundente super eum benedictionem, reliqui, qui adstant Episcopi, manibus suis super caput ejus tangunt, non reperitur in auctoritate veteri, neque nova, sed neque in Romana traditione. Amalarium vero in lib. 2. de offic. Eccles. cap. 14. ita habet: Dicit libellus (idest Liber Pontificalis, seu Ritualis) secundum cuius ordinem celebratur Ordinatio apud quosdam, ut duo Episcopi tenent Evangelium super caput ejus, quod neque veteris auctoritas intinet, neque canonica auctoritas. Hi tamen Scriptores nihil probant contra dictam primam partialem materiam, cum de ea constet ex Concilio Carthaginensi 4. ex S. Anacleto Papa, ex S. Jo. Chryostomo, & ex multiplicibus Ritualibus Latinis, quos ponit ipse Morinus part. 2. à pag. 217. & sequentibus; qui scripti erant per ducentos, ac trecentos Annos ante Alcuinum ac Amalarium, in quibus omnibus fit expressa mentio de imponendo Evangelium Codice super caput ejusdem consecrandi per Episcopos Consecrantes, & de tangendo ejus capite, per eorum manuum impositionem super illud, ut videre est in ipso Morino de Sacram. Ord. part. 2. pag. 218. 222. 225. 234. 250. 265. 275. & 280. quare dicendum est de Alcuino, & Amalario illud adagium vulgare: Quandoque bonus dormitat Homerus: ut cecinit Horatius.

Sed Audiamus Hugonem Menardum in Libr. Sacramentor. S. Gregorii Pape part. 2. pag. 304. sic de hac utraque partiali materia loquentem: Ritus imponendi Libri Evangeliorum super caput Episcopi, cum ordinatur, est antiquissimus, de quo agit S. Dionysius cap. 5. Eccles. Hierar. Pontifex, qui ad initiationem Pontificiam accedit, utroque genu flexo ante Altare supra caput habet eloquia divina, manumque Pontificiam. Notet Lector, & videat utramque partialem materiam. Sequitur Menardus: Per eloquia divina ibi facili intelligitur Evangelium, ut clarum est ex multis locis Georgii Pachymeræ in Paraphrasi hujus capituli. Et deinde relatis verbis S. Joannis Chryostomi per nos etiam supra transcriptis, subdit: Petrus Damianus serm. 1. de Dedicacione ait: Ponitur & Evangelica pagina super caput illius recumbentis, ut verbo vite sentiat excedere rationem, & oculi ejus deficient in eloquium Domini. Tandem subdit Menardus ibidem: Idem videre licet in Concilio citato Carthaginensi IV. in Sacramentariis, & ordinibus (supradictis), atque etiam in Euchologio Græcorum; ibi. Aperit Evangelium Pontifex, & imponit capit, & cervici illius, qui ordinatur, alii Pontificibus simul una tanguntibus. Remanet itaque evacuata contradictio Alcuini, & Amalarii, & revocata, ac incisa proscriptio hujus Tertie Opinionis, minus legitime facta per Morinum.

Quarta opinio est Gulielmi Merceri Professoris Regii in Academia Lovanensi, quem refert Diana Coordinatus d. tom. 4. tract. 8. resol. 13. §. 2. ipse enim Mercerus in tract. de Sacram. q. 4. art. 3. opinatur duas esse materias, videlicet impositionem Manuum, quam faciunt Episcopi consecrantes super caput consecrandi cum illis verbis vim Formæ habentibus: Accipe Spiritum Sanctum; & Christificam Undionem tum capit, tum manuum ejusdem consecrandi, cum formalibus verbis, Ungatur manus ihu. Rationes, ac fundamenta hujusmodi duplicis materiæ, & Formæ sunt eadem, quas enarravimus supra in prima, & secunda opinione; siquidem hæc opinio quarta in hoc solum distat ab illis, quod hæc duabus materiis, & formis simul junctis indigere facit Episcopalem Consecrationem; prima autem, ac secunda opinio una tantum earum asserit sufficere.

Quinta opinio est Francisci Hallieri pariter Professoris Regii in Academia Sorbonica, qui in tract. de Sacris Electionib. part. 2. sect. 7. cap. 2. §. 13. n. 29. docet, has duas Materias, & Formas esse de essentia consecrationis Episcopalis, nempe impositionem Manuum cum verbis, Accipe Spiritum Sanctum, de qua supra; & traditionem Libri clausi Evangeliorum, quam Episcopus Consecrator facit electo, quem consecrat, post undionem manuum ejusdem, cum illis verbis, Accipe Evangelium, & vade, prædica populo tibi commissio etc. ut notavimus ab initio hujus Decisionis in functione VII. sub num. 2. Primæ materiæ impositionis Manuum fundamenta, satis explicata sunt supra in prima opinione. Secundæ vero materiæ, quæ noviter hic recensetur, traditionis, scilicet libri clausi Evangeliorum tangendi ab eo, qui consecratur, secundum eundem Hallierum sunt sequentia. Primò, quia Concilium Florentinum definit, Materiam Sacramenti Ordinis esse rem illam, quæ tangenda traditur ordinato. At hic Liber clausus Evangeliorum traditur tangendus Electo, qui consecratur. Secundò, quia Pontificale Romanum ante traditionem Libri Evangeliorum clausi vocat semper eum, qui consecratur, Electum; at post hujusmodi Libri traditionem statim nominat ipsum Consecratum. Tertio, quia illa est Materia, & Forma Sacramenti Ordinis, per quas demonstratur præcipuum munus ordinati. Sed dum traditur Episcopo Liber Evangeliorum tangendus, & ei dicitur, Vade, & prædica populo etc. innuitur

principale ejusdem Episcopi munus, quod est prædicare Evangelium, de quo munere, & obligatione Aristotissima dicitur Jordanus tom. 1. lib. 6. tit. 1. per tot. & nos loquimur infra Decif. XXXVIII. Quarto, quia non est major ratio, cur porrectio Galicis cum vino & Patenæ cum pane fit materia Presbyteratus; & in aliis ordinibus tactus strom instrumentorum; quam porrectio Libri Evangeliorum tangendi in ordine Episcopatus. Et ex his concludit Hallier, hanc suam opinionem esse probabilissimam.

Contra illam tamen ipsemet objicit duo. Unum, quod dicta traditio Libri Evangeliorum non videtur esse posse materia, quia non fit ab omnibus tribus Episcopis consecrantibus, sed ab uno solo, à quo etiam solo profertur illa verba Vade, & prædica populo etc. quæ vim formæ dicuntur habere. Alterum, quod per impositionem Manuum, quam faciunt omnes tres Episcopi Consecrantes super caput consecrandi, dicitur: Accipe Spiritum Sanctum, gratia confertur, & imprimitur character ex Concilio Tridentino sess. 23. de Sacram. Ord. can. 4. Sed Sacramentum non producit gratiam, neque imprimi characterem, nisi sit perfectum. Ergo Ordinatio Episcopi profertur in illa impositione manuum; & per consequens traditio Libri Evangeliorum, quæ fit postmodum, non potest esse Materia Episcopalis ordinationis. Quod si dicatur, etiam hanc Libri traditionem producere gratiam, & imprimere characterem, est dicere absurdum, cum gratia semel producat, & semel character imprimatur.

Nihilominus respondet ipse Hallier ad primum objectum, quod traditio Libri Evangeliorum fit à principali Episcopo consecratore nomine etiam aliorum duorum Assistentium; quod satis est, siquidem ipse solus habet in se jus totius ordinationis, ac consecrationis, Episcopalis valide perficiende. Respondet ad secundum, dici posse, quod gratia non producat, nisi in traditione Libri Evangeliorum tanquam materia partiali, etsi ob brevitate temporis inter applicationem utriusque materiæ, effectus Sacramenti tribuatur primæ materiæ partiali, prout in Baptismo, qui fit per trinam immersionem, non ultimam tantum immersionem, verum etiam primam tribuitur gratia baptismalis quamvis non nisi post ultimam producta sit. Vel etiam dici posse, quod in impositione manuum confertur gratia; in traditione autem Libri imprimatur character Episcopalis (sive novus sit, sive extensus Presbyteralis) sicut in communione fit utraque species partialis gratiæ effectus condecuntur, & in pluribus Undionibus, quæ in Extrema Undione adhibentur, peculiaria auxilia adversus peculiaria vitia, quæ sensibus insident, gratiosè donantur. Et hæc de quinta opinione.

Sexta opinio est Martini Fornarii in additione ad Summam Toleti de Sacram. Ordinis cap. 2. sub n. 1. ubi requirit tres materias, ac formas partiales in ordinando, & consecrando Episcopo, videlicet, impositionem manuum super ejus caput, Undionem cum chrismate ejusdem capit, & Traditionem Libri Evangeliorum, verbaque solita profertur in hac triplici materia esse formam, addens quod in prima materia imprimitur character Episcopalis, & in reliquis duabus extenditur, & perficitur. Eandem Fornarium ita opinantem refert Diana part. 12. tract. 1. resol. 13. quæ collocata est Coordinati operis tom. 4. tract. 8. resol. 13.

Septima opinio est illa, quam ponunt Nicolaus Itambertus in 3. part. D. Thom. tom. 3. de Sacram. Ord. disp. 3. art. 4. Ludovicus Abelly in Medulla Theologica tom. 2. cap. 7. de Sacram. Ord. sect. 2. & Jo. Pontius in Cursu Theologico disp. 48. q. 2. conclus. 8. n. 15. ubi concorditer docent in hac Episcopali Ordinatione tres esse materias partiales; Impositionem manuum super caput Episcopi ordinandi, quam faciunt tres Episcopi ordinatorum, Undionem capit, & ma-

nuum electi Episcopi, qui ordinatur: & Traditionem Baculi Pastoralis, Annuli, ac Libri Evangeliorum. His correspondent tres formæ partiales, quæ consistunt in Verbis, quæ profertur ab Episcopo Consecratore, & ab Assistentibus, dum prædicat materiæ exhibentur. Rationem non reddunt supradicti Auctores pro his materiis, & formis, sed ex jam dictis facile est eas deprimere, & sunt mysticæ significaciones officii, auctoritatis, ac potestatis Episcopalis, quam consecrator consequitur in illa ordinatione.

Octava demum opinio, quam novissime reperio, est Galparis Ivenim Presbyteri Oratorii Gallicani, qui in suo Commentario Historico, ac dogmatico de Sacramentis tom. 2. Dissert. 9. q. 1. cap. 3. ita concludit: Materia Episcopatus non est posita in traditione Annuli, aut Baculi Pastoralis; neque in impositione Libri Evangeliorum super caput Ordinandi, neque in Undione, sed in sola impositione manuum. His verbis Auctor iste intendit destruere omnes supra allegatas alias opiniones, prima excepta, quam amplectitur, adhærens Joanni Morino ejusdem primæ opinionis sectatori, cujus ipse Ivenim est commentarius, ac discipulus, degens in eadem domo Oratorii Gallicani. Negativas suæ opinionis Ivenim conatur probare ex non usu Ecclesiæ Græcæ, quæ non tradit Baculum, neque Annulum in ordinatione Episcoporum, neque adhibet Undionem; & de istis ceremoniis plures Rituales Latini antiquissimi mentionem non faciunt, & de sola manuum impositione Pontificales Libri, & de Conciliorum Canones in Episcoporum consecratione sunt loquuti. Cæterum cum hæc omnia objecta desumpta sint à Morino, & jam supra ostensum sit, ea non subsistere, cum ferè de omnibus materiis, quas ipse Auctor negat, habeantur SS. Patrum, qui Apostolorum fuerant discipuli, documenta, superfluum est de istis amplius disputare; & satis esse debet, hanc ultimam, & notissimam opinionem retulisse.

His ita congestis expectabit forsitan Studiosus Lector ex octo opinionibus quænam sit, quæ magis probabilem dicamus, & cui adhærere velimus? At humilitati nostræ nimis conveniret, rem inter tot, ac tales eximios Doctores, ac Magistros incertam decidere, & idèd satis est nobis fundamenta uniuscujusque opinionis allegasse, atque objecta, quæ in unaquaque fieri possunt, retulisse, ac resolvisse. Unum non omittam dicere; nempe omnes functiones, quæ adhibentur in Episcopali consecratione, habere mysticas, ac profundas significaciones officii, Dignitatis, ac Potestatis Episcopalis, adeo ut earum singulæ non solum Sacramentum Cæremoniarum, sed etiam materiæ Sacramentalis energiam possint habere, quibus verba concomitantia vim formæ subministrant. Quod si quis cupiat, prædictos sensus mysticos scire, legat Dianam, illos ex approbatis Auctoribus colligentem, ac referentem d. part. 12. tract. 1. à resol. 113. usque ad resol. 124. quæ nunc leguntur in Coordinati operis d. tom. 4. tract. 8. à d. resol. 113. & sequ. Et ne harum Decisionum Cleri Patavini studiosi omni prorsus careant noticia eorumdem mysticorum sensuum; compendium ipsorum in eodem Diana Coordinato d. tom. 4. tract. 8. resol. 124. §. 6. existens, placuit mihi hic transcribere, & hujusmodi.

Scias, amice Lector, divinum ingenium Sancti Præceptoris Divi Thomæ paucis verbis omnia à nobis superius dicta completi in Addit. ad 3. p. q. 40. art. 7. in corpore, ubi docet, Episcopum habere supra Sacerdotem novem vestimenta, quæ sunt Caligæ, Sandalia, Succinctorium, Tunica, Dalmatica, Mitra, Chirotheca, Annulus, & Baculus, quia novem sunt, quæ ipse super Sacerdotes potest, scilicet Clericos ordinare, Virgines benedicere, Basilicas dedicare, Vestes, & Vasa consecrare, Clericos deponere, Synodos celebrare, Christina conficere, Sacramentum Confirmationis ministrare, ac Verbum Dei prædicare, popu-

populumque in lege Dei instruire, Vel per Caligas significatur reitudo gressuum: per Sandalia, que pedes regunt, contemptus terrenorum: per Succinctorium, quo Stola ligatur cum Alba, amor honestatis: per Tunicam perseverantiam, quia Josephum Tunicam talarem habuisse legitur, quasi descendente usque ad talos, per quos significatur extremas vite: per Dalmaticas largitas in operibus misericordie: per Chirothecas cautela in opere: per Mitram scientia utriusque Testamenti, unde & duo cornua habet: per Baculum cura Pastoralis, qua debet colligere vagos, quod significat curvitas in capite Baculi: sustentare infirmos, quod ipse sines Baculi signat, & pungere lentos, quod significat stimulus in pede Baculi: per Annulum Sacramenta fidei, qua Ecclesia desponsatur Christo: Episcopi enim sunt in Ecclesia loco Christi.

Subdit postea Diana ibid. §. 7. quod antiquitas horum Pontificalium ornamentorum clarè constat ex S. Bernardo Epist. 42. circa fin. ubi inter ornamenta Episcopalia numerat Mitram, Annulum, & Sandalia. Idem faciunt Innocentius III. lib. 2. Myster. Missæ cap. 41. ac lib. 1. de Divin. Offic. cap. 24. & alii de rebus Ecclesiasticis Scriptores. Deinde concludit per hæc verba à Prælati, & Episcopis notanda: Hæc omnia minutatim, & late explicare volui circa mysticam interpretationem Rituum, qui in consecratione Episcopali ministrantur; nam dubito, aliquos Episcopos illos tantum materialiter adhibere, non autem formaliter, intelligendo videlicet quid ex illis Ritibus adhibendis mysticè significetur.

DECISIO XXXVII.

ARGUMENTUM.

Narrantur causæ, ob quas antiquitatis plurimi Episcopi interessebant Consecrationi novi electi in Episcopatum, & quoniam nunc tres Episcopi interveniunt, examinator illa difficilis Quæstio, An hic numerus Ternarius sit de Jure Divino, ac de necessitate Sacramenti? Referuntur tres opiniones, & earum fundamenta. Concluditur, esse de solemnitate, ac de Præcepto Ecclesiæ, circa quod Papa dispensare potest, prout pluries dispensavit. Tandem ostenditur, Consecrationem Episcopali non posse simpliciter Presbytero demandari.

SUMMARIUM.

- 1 Numerus plurium Episcoporum cur requiratur in consecratione Episcopali?
- 2 Metropolitanus olim consecrandus erat ab omnibus Episcopis sue Provinciæ.
- 3 Petrus Bogdanus Archiepiscopus Scupensis hospitatus in Episcopio Patavino Anno 1683. Ejus laudes.
- 4 Episcopi olim consecrabantur ab omnibus com-provincialibus suis.
- 5 Odo, ac duodecim Episcopi olim alium consecrabant.
- 6 S. Cornelius Papa à sexdecim Episcopis consecratus; Alii à majori numero.
- 7 Tres saltem Episcopi debent alium Episcopum ordinare. S. Anacleti, S. Aniceti, ac Conciliorum Canonum de hoc numero, ac DD.
- 8 Pontificale Romanum habet legis Auctoritatem.
- 9 Episcopus an ordinandus à tribus Episcopis de Jure Divino? Pro affirmativa textus.
- 10 S. Jacobus ordinatus Episcopus Jerosolymitanus à tribus Apostolis.
- 11 DD. tenentes Episcopum esse ordinandum à tribus de Jure Divino.

- 12 Quod tantum de Præcepto Ecclesiæ, textus & Rationes.
- 13 Evagrius, & Siderius consecrati Episcopi ab uno tantum.
- 14 Pelagius Papa I. consecratus à duobus.
- 15 S. Jacobus fuit deputatus Episcopus; non consecratus à tribus Apostolis. Ratio fortissima.
- 16 Chorepiscopi, qui erant simplices Sacerdotes, invalidè munia Episcoporum exercebant.
- 17 Armentarii Episcopi trita ordinatio facta à duobus tantum Episcopis, quo ad executionem.
- 18 Chorepiscopi alii erant Episcopi, alii simplices Presbyteri.
- 19 Christus reliquit facultatem Ecclesiæ circa numerum Ministrorum in ordinandis Episcopis dispensandi.
- 20 Dispensationes Papales circa numerum Episcoporum in consecrandis Episcopis.
- 21 S. Gregorius Papa an dispensaverit cum S. Augustino Episcopo Cantuarie, ut solus consecraret Episcopos?
- 22 Canonistarum opinio circa numerum Episcoporum consecrantium alium Episcopum.
- 23 Clausula dispensationis pro consecratione Episcoporum in Indis.
- 24 Gregorius XIII. dispensatio pro consecratione Patriarchæ Æthiopiæ.
- 25 Alia pro Episcopo Usselen. in Sardinia.
- 26 Alia pro Episcopo Provinciæ Paraquariensis 1657.
- 27 Alia Anno 1663. pro Regno Malabarico in Indis.
- 28 Papa an possit committere simplici Presbytero, ut consecret Episcopum?
- 29 Papa si dicat alicui esse Episcopus, an sit ordinatus?

Quoniam inter essentialia cujuscumque Sacramenti, præter Materiam, & Formam, recensetur Minister; & ordinatio Episcopali Sacramentum ordinis est ex deductis supra in antecedenti Decif. XXXVI. num. 1. idcirco, post relatam Materiam, & Formam Episcopalis Ordinationis, agendum est de numero Ministrorum necessario in ea conferenda; cum enim omnes Ordines Sacri à solo Episcopo consecrantur, Episcopatus Ordo, qui omnium ordinum supremus est, non ab uno solo, sed à pluribus Episcopis simul convenientibus, in obsequium excellentiæ hujus Dignitatis, est conferendus; quare in præfenti tria sunt examinanda, & videnda.

- 1. A quot Episcopis sit Episcopum consecrandus?
- 2. An trium Episcoporum numerus in Episcopali ordinatione sit de Jure Divino, & de necessitate Sacramenti?
- 3. An ex commissione Papæ possint simplices Presbyteri ordinare Episcopum?

Quo ad Primum, Præmittere oportet, varios reperiri Canones diversis temporibus ab Ecclesia factos, ut plures Episcopi simul interessent in peragenda Episcopali consecratione, & hoc tum in reverentiam sublimis hujus Dignitatis, requirentis magnam venerationem, quæ resultat ex pluralitate Ministrorum illam conferentium, tum ad majorem cautelam probitatis, morumque sanctitatis promovendi ad Episcopatum, ac præcipue ejus orthodoxæ fidei; difficilior siquidem est ordinari aliquem hæreticum in Episcopum, ubi major numerus ordinationum intervenire debeat, quam si ab uno solo ordinatione ejus sit peragenda, ut bene dixerit Emanuel Gonzalez in Comment. ad cap. Nec Episcopus, sub. n. 6. de Temp. Ordin. tom. 1. pag. 339. ubi auctoritates, ac dicta Summorum Pontificum, Conciliorumque de his motibus cumulat, nec non Emin. Card. de Lauræa de

de Sacram. Ordinis disp. 8. num. 79. sic dicens: Ex Ecclesiæ præcepto plures tribus Episcopis olim fuerunt requisiti, ut conferretur indamnatus, & utilitati populorum, ac reverentiæ Catholicæ Fidelis; facile enim fuit præfatis temporibus, ut si ab uno, duobus, vel tribus tantum faciendæ esset Ordinatio, ordinandus hæreticus tres hæreticos Ordinatores inveniret. At difficilior erat invenire octo, decem, aut duodecim, qui malè sentientes concurrerent ad ordinandum peccatorem.

Igitur antiquitatis statutum erat, ut Metropolitanus esset ordinandus, ac consecrandus ab omnibus Episcopis comprovincialibus, ut legitur in cap. Quia per ambitiones 64. dist. in quo Gelasius Papa Anno 492. ita præcipit Episcopis per Dardaniam constitutis: (Dardania erat pars Mœviæ Superioris, nunc Hungariæ, cujus principalis Civitas erat Scupia ultra Taurinum, jacens sub tyrannide Turcarum à qua auferens Illustriusimus, ac Reverendissimus Petrus Bogdanus Archiepiscopus Scupensis Anno 1683. venit Patavium, & per menses octo hospitatus est in hoc Episcopio Patavino, in quo tunc ego Auditor Generalis munus exercebam, & ejusdem Archiepiscopi pietatem, virtutes, ac labores in regimine Christianorum viventium in illa antiquæ Dardaniæ Provincia didici, admiratus, ac veneratus fui. Ipse, liberata Vienna ab obsidione Turcica, reversus est in Patriam.) Gelasius itaque in cit. cap. Quia per ambitiones, ita præcipit: Decernentes, sicut vetus consuetudo deposcit, unanimiter statuimus, Antistes, & vicissim, si Metropolitanus humane conditionis sorte decefferit à comprovincialibus Episcopis, sicut forma transmisit, sacras modis omnibus censeatis. Hoc idem injunctum fuit circa ordinationem uniuscujusque Episcopi, ut scilicet ea esset faciendæ ab omnibus comprovincialibus Episcopis, ut habetur in cap. 1. ead. dist. 64. sumpto ex Concilio Nicæno I. cap. 4. Anno 325. ibi: Episcopi ab omnibus, qui sunt in Provincia, debent ordinari: prout etiam ex cap. 2. dist. 64. quod est S. Anacleti Papæ ad Episcopos Italiæ Epist. 2. Anno 103. Ordinationes Episcoporum Auctoritate Apostolica ab omnibus, qui in eadem fuerint Provincia, Episcopis sunt celebrandæ. Et quoniam vel ob diffensionem, vel ob alias causas non de facili congregari poterant omnes Episcopi de eadem Provincia ad novum Episcopum iniciandum, & consecrandum, decretum fuit in Concilio Arelateni I. can. 21. (quod citat Caballutius in Notitia Concil. Secul. 4. ad Concil. Nicæn. IV. n. 2.) Ut qui Episcopum consecrat, septem alios secum assumat Episcopos; adeo ut octo forent, qui consecrationem peragerent. Et in Concilio Africano cap. 16. quod allegat Emin. Cardin. de Lauræa d. disp. 8. num. 67. præceptum fuit quod à duodecim saltem Episcopis ordinari Episcopus. Imò, quod magis est, teste Hallerio de Sac. Electionib. part. 2. cap. 2. artic. 1. §. 1. num. 9. (quem adducit Diana Coordinatus tom. 4. trac. 8. resol. 34.) S. Cornelius Papa à sexdecim Episcopis, qui tunc Romæ reperiebantur, fuit ordinatus; & Neclarius Constantinopolitanus Episcopus à centum quinquaginta Episcopis, qui tunc Constantinopoli aderant, consecratus, & initiatus fuit; cumque eo defuncto, electus fuisset in ejus locum S. Joannes Chryso-stomus, quò ejus ordinatio ordinari esset, convocata Episcoporum Synodo, cui etiam Theophilus Alexandrinus interfuit, ut etiam Theophilus manifestè intelligitur apud antiquos Patres celebrata fuisse ordinationem Episcoporum cum interesse plurium, videlicet vel octo vel duodecim, vel sexdecim, vel majoris numeri Consecrantium ob motiva superius relata.

Porro prædictus multiplex numerus requirebatur ad melius esse, non autem ex necessitate; siquidem ex praxi univèrsalis Ecclesiæ, ab ejus initio servata, &

ex Sacrorum Canonum tenore firmatum, & custoditum fuit pro regula, quòd saltem tres Episcopi interessent ordinationi, & consecrationi novi Episcopi electi, ut patet ex juribus sequentibus. I. Ex cap. Porro dist. 66. & sunt verba S. Anacleti Papæ; qui Sedem Apostolicam ascendit Anno 103. in Epist. 2. ad Episc. Italiæ, & ita scripsit: Porro & Hierosolymorum primus Archiepiscopus Boatus Jacobus, qui justus dicebatur, & secundum carnem Domini nuncupatus est frater, à Petro, Jacobo, & Joanne Apostolis est ordinatus: successoribus videlicet suis dantis formam, ut non minus, quam à tribus Episcopis, reliquisque omnibus assensum præbentibus nullatenus Episcopus ordinetur; & communi voto Ordinatio celebretur. II. Ex cap. Comprovinciales, dist. 64. desumptum ex Epistola ad Episcopos Gallie S. Aniceti Papæ creati Anno 167. sic præcipiens: Comprovinciales Episcopi, si necesse fuerit, ceteris consentientibus, à tribus jussu Archiepiscopi consecrari possunt Episcopi. III. Ex Concilio Arelateni celebrato Anno 314. in quo cap. 21. ita fuit statutum: De his, qui usurpant sibi, quòd soli debeant Episcopum ordinare, placuit, ut nullus hoc sibi presumat, nisi assumptis secum aliis septem Episcopis. Si tamen non poterint septem, sine TRIBUS FRATRIBUS non audeant ordinare. IV. Ex Concilio Nicæno I. habito Anno 325. in quo cap. 4. sic legitur, & habetur in cap. 1. dist. 64. Episcopi ab omnibus, qui sunt in Provincia sua debent ordinari. Si verò hoc difficile fuerit, vel aliqua urgente necessitate, vel itineris longitudine, eisdem TRES EPISCOPI debent in unum congregari; ita ut etiam ceterorum, qui absentes sunt, consensum in Litteris teneant, & ita faciant Ordinationem. V. Ex Concilio Cæthaginiensi 2. congregato Anno 390. in quo cap. 12. quod refertur à Gratiano in cap. Placet, dist. 65. sic jubetur: Si autem necessitas fuerit, TRES EPISCOPI, in quocumque loco sint, cum Primatis præcepto ordinare debeant Episcopum. VI. Ex S. Damaso Papa electo Anno 367. in cujus Epistola 4. ad Episcopos Africa, relata in cap. Chorepiscopi, dist. 68. hæc habentur: Quòd autem Episcopi non sint, qui minus, quam à TRIBUS sunt ordinari EPISCOPI, omnibus patet: quoniam ut bene nosse, prohibitum à Sanctis est Patribus, ut qui ab uno, vel à duobus sunt ordinati Episcopi, nec nominentur Episcopi. VII. ex Concilio Romano celebrato sub S. Martino Papa Anno 650. de quo in cap. Episcopum dist. 68. ubi ita: Episcopum oportet maximè quidem ab omni Concilio constitui. Sed si hoc pro necessitate, aut pro longinquitate itineris difficile fuerit, ex omnibus TRES eligantur, & omnium presentium, & absentium subscriptiones teneantur, & sic postea Ordinatio fiat. Plures alios Conciliares Canones, Decreta Pontificum, ac dicta SS. Patrum cumulant ex Theologis Emin. Card. de Lauræa d. disp. 8. de Sacram. Ordinis num. 66. & ex Canonistis Gonzalez in cit. Comment. ad cap. Nec Episcopus, 6. de Temp. Ordin. num. 2. ubi innumeros alios DD. congregat, hanc Regulam (ut Episcopus ordinari, ac consecrari debeat saltem à tribus Episcopis) firmantes; quibus ego addo Fagnanum in cap. Requisivit, num. 86. de Ordin. ab Episcopo &c. necnon in cit. cap. Nec Episcopi à num. 1. & seqq. de Temp. Ordin. ubi plene de hoc numero ternario. Item Pacem Jordanum tom. 1. lib. 5. tit. 2. à num. 15. & seqq. ac doctissimos Salamanticenses de Sacram. Ordinis trac. 8. cap. 4. dub. 1. qui omnes demonstrant, necessariam esse intercessionem trium Episcoporum ad ordinandum, & consecrandum novum Episcopum, & patet ex Pontificali Romano in tit. de Consecr. Electi in Episcopum; qui quidem Liber Pontificalis habet legis auctoritatem, ut probat idem Fagnanus in cap. Presbyter, num. 41. de Sacramento non iterum tom. 2.